

— C —

wo 14 okt 2020
20.00 Concertzaal

SALON LIBEER

Britten. Cellorepertoire

— CONCERT —
— GEBOUW —
— BRUGGE —

Biografieën

Sinds hij op twintigjarige leeftijd de prestigieuze Juventusprijs ontving, werd **Julien Libeer (BE)** door binnen- en buitenlandse pers geprezen als een van de meest markante muzikale persoonlijkheden van de jonge generatie. Na verschillende masterclasses vervolmaakte Libeer in 2014 zijn pianostudies aan de Muziekkapel Koningin Elisabeth, eerst onder de leiding van Abdel Rahman El Bacha, daarna bij Maria João Pires. Hij kreeg geregeld advies van Dmitri Bashkirov en volgde masterclasses bij onder meer Alfred Brendel, András Schiff en Andrej Jasinski. Libeer was de afgelopen jaren te gast in verschillende grote concertzalen, en is een veelgevraagde kamermuzikant. Daarnaast trad hij ook al op met verschillende orkesten, waaronder de Deutsche Kammerphilharmonie Bremen, Brussels Philharmonic en Belgian National Orchestra. Begin dit jaar kwam zijn nieuwste soloalbum uit met muziek van Bach en Bartók (bij harmonia mundi). In 2013 won hij de Klara Muziekprijs. Ook presenteerde hij de Canvasreeks Studio Flagey Klassiek, waarvoor hij verschillende collega-musici bijeenbracht en interviewde.

Cellist **Victor Julien-Laferrière (FR)** is een van de meest veelbelovende muzikanten van zijn generatie. Hij studeerde bij Roland Pidoux aan het conservatorium van Parijs, bij Heinrich Schiff aan de Universiteit voor Muziek en podiumkunst in Wenen en bij Clemens Hagen aan het Mozarteum in Salzburg. Daarnaast nam de cellist deel aan de Seiji Ozawa International Academy in Zwitserland. In 2017 won hij de allereerste Koningin Elisabethwedstrijd voor cello. In 2018 werd hij nogmaals bekroond tijdens de Victoire de la Musique in Frankrijk met de titel van 'beste instrumentale solist'. Niet verwonderlijk dus dat hij al soleerde bij gerenommeerde orkesten als het Concertgebouworkest Amsterdam, Orchestre National de France en Brussels Philharmonic. Ook als kamermusicus is hij een graag geziene gast. Zo trad Julien-Laferrière al op in het Concertgebouw Amsterdam, in de Philharmonie de Paris en het Théâtre des Champs-Élysées. Hij nam al verschillende bekroonde albums op, zo won zijn cd met pianist Adam Laloum de Diapason d'or in 2017.

bio

Uitvoerders en programma

Julien Libeer: piano
Victor Julien-Laferrière: cello

Benjamin Britten (1913-1976)
Cellosuite nr.3, opus 87 (1971)

- Introduzione. Lento
- Marcia. Allegro
- Canto. Con moto
- Barcarolla. Lento
- Dialogo. Allegretto
- Fuga. Andante espressivo
- Recitativo. Fantastico
- Moto perpetuo. Presto
- Passacaglia. Lento solenne

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
Franses suite nr.5 in G, BWV816 (ca. 1722)

- Allemande
- Courante
- Sarabande
- Gavotte
- Bourrée
- Loure
- Gigue

Benjamin Britten (1913-1976)
Cellosonate, opus 65 (1961)

- Dialogo. Allegro
- Scherzo - pizzicato. Allegretto
- Elegia. Lento
- Marcia. Energico
- Moto perpetuo. Presto

Met de steun van Piano's Maene

KAMERMUZIEK KLAVER

Word lid van The Keys

Help de ambities van Concertgebouw Brugge mee waar te maken en word lid van The Keys! Door jouw steun kunnen we solisten en orkesten van wereldklasse naar Brugge halen, jonge musici ondersteunen in hun ontwikkeling en de topkwaliteit van onze piano's blijven garanderen. Daarnaast geniet je van talloze voordelen en word je deelgenoot van het artistieke, politieke en ondernemersnetwerk van Concertgebouw Brugge.
www.the-keys.be

Brittens ode aan de cello

Onbekend is onbemind. En dat geldt nog al te vaak voor de instrumentale werken van de Britse componist Benjamin Britten (1913-1976). Niet verwonderlijk, want met zijn internationale doorbraak *Peter Grimes* (1945) zette hij, een goeie driehonderd jaar na Henry Purcell (1659-1695), volgens velen de Britse opera eindelijk terug op de kaart. Als operacomponist *pur sang* en met heel wat fenomenale vocale muziek op zijn palmares is het gros van zijn repertoire verbonden met tekst, dramaturgie en beeld.

Maar ook zijn abstracte kamermuziek getuigt van eenzelfde vakmanschap. Hoog tijd dus om zijn instrumentaal werk wat vaker voor het voetlicht te brengen. Net als zijn meest gekende oeuvre past de muziek van vanavond geheel in Brittens eigen tonale stijl die steeds het midden houdt tussen traditie en de vernieuwingen vanuit het Europese vasteland. Britten liet zich immers graag inspireren door nieuwlichters als Mahler, Stravinsky en Berg.

Hij had een bijzondere fascinatie voor hun nieuwe klanken. Reden te meer om zich te distantieren van het Engelse kliekje rond Ralph Vaughan Williams, die de 'pastorale school' vormde en waarin Britse volksdeuntjes centraal stonden. Deze zoetgevooisde en tamme muziek kon hem amper boeien en bood hem nauwelijks inspiratie bij het componeren.

De Russische cellist Mstislav Rostropovich met wie hij een innige vriendschap deelde, wekte wel de nodige begeestering. Hij moet in 1960 een onuitwisbare indruk hebben nagelaten op Britten na de Engelse première van Shostakovichs *Celloconcerto nr.1*, want Britten legde zich prompt toe op een reeks cellocomposities voor deze virtuoos. Dit was enigszins bijzonder, omdat hij sinds het succes van *Peter Grimes* in

- Britten is gekend als componist van opera en vocaal repertoire, maar ook zijn kamermuziek getuigt van uitmuntend vakmanschap.
- Brittens tonale stijl balanceert tussen traditie en vernieuwing vanuit het Europese vasteland.
- De ontmoeting met cellist Rostropovich was de aanleiding tot een reeks composities voor cello.

1945 nog maar weinig kamermuziek (en instrumentale muziek tout court) aan het muziekpapier had toevertrouwd.

Een goed jaar na deze ontmoeting voltooide Britten al zijn *Cellosonate*, opus 65 (1961). De eerste in de reeks van vijf werken die hij over een periode van tien jaar aan zijn vriend zou opdragen. Na de sonate kwamen nog de *Symfonie voor cello en orkest* (1963) en *Drie suites voor cello* ('64, '67 en '71 met revisie in '74).

De neoklassieke *Cellosonate* vormt als het ware een portret van zijn vriend: charmant, speels, vurig en virtuoos. In juli 1961 ging het werk in première met Britten zelf achter de piano. De sonate, opgevat als een intense dialoog tussen cello en piano die onmisbaar zijn voor elkaar, staat als het ware symbool voor hun vriendschap. Kenmerkend in de sonate is Brittens voorkeur voor hybride vormen en hoe hij speelt met bestaande muzikale conventies. De delen *Dialogo*, *Scherzo*, *Elegia* en *Moto Perpetuo* beantwoorden aan het klassieke vierdelige concept van een

'Uit deze innige muzikale vriendschap groeide een prachtig repertoire voor cello, dat de tand des tijds heeft doorstaan en de virtuoze en expressieve mogelijkheden van het instrument op verbluffende wijze exploreert.'

sonatevorm. Met het driftige en bitonale *Marcia* voegt hij er weliswaar een extra deel aan toe. Aan de hand van motivische relaties creëert Britten een verbluffende muzikale eenheid tussen de delen.

De sombere *Derde cellosuite*, zijn laatste compositie voor Rostropovich, staat in schril contrast met de eerder dartele *Sonate*. Er is dan ook veel veranderd sinds hun eerste ontmoeting. Rostropovich, kritisch voor het sovjet-beleid, kreeg van de Russische regering een uitreisverbod en Britten vertoont tekenen van een ernstige hartkwaal, waar hij in 1976 ook zou aan sterven. De muziek klinkt zowel duister als hoopvol, verkent de grens tussen leven en dood en verklankt bijna een berusting in sterven. Pijn en lijden, gebald in de stem van een eenzame cello.

Deze suite, de meest gepassioneerde van de drie, moest een absolute ode worden aan de Russische virtuoos. Hij baseerde zich daarom op enkele sombere thema's uit drie Russische volksliederen gearrangeerd door Tchaikovsky en op de *Kontakion* (*hymne voor de doden*), afkomstig uit de Russisch-Orthodoxe Kerk. Doorheen het werk speelt Britten met verschillende variaties op de genoemde thema's om ze pas in het laatste deel ook te citeren in hun originele vorm.

Voor de drie suites is Britten schatplichtig aan Bach, die ook voor Rostropovich een onuitputtelijke bron van inspiratie was. Ze hadden eigenlijk deel moeten uitmaken van een zesdelige suite, als eerbetoon aan Bachs monumentale cellosuites. Britten speelt met de barokke elementen en formuleert zo een modern antwoord op de barokcomponist. De vermenging van die traditie met contemporaine elementen resulteert in echte karakterstukken, volledig passend in Brittens stijl.

Voor de één is die stijl niet modern genoeg, de ander vindt dan weer dat hij de Britse traditie verloochent, bovendien past zijn homoseksuele geartheid niet in het traditionele plaatje en was hij dienstweigeraar tijdens WO II. Allemaal elementen die van Britten een controversieel figuur maakten. Zijn passage was als een wervelwind die het conservatieve Engelse muzikale klimaat deed daveren en het tegelijkertijd nieuw leven inblies. Het mag in ieder geval duidelijk zijn dat uit deze innige muzikale vriendschap een prachtig repertoire voor cello is ontstaan, dat de tand des tijds heeft getrotseerd en de virtuoze en expressieve mogelijkheden van het instrument op verbluffende wijze exploreert.

— Julie Mosar

Muziek voor cello solo

Brittens drie suites voor cello solo dateren uit 1964, 1967 en 1971. In die periode – en trouwens ook voordien al – hadden veel gerenommeerde componisten de cello als een solistisch instrument ontdekt en haar virtuoze en expressieve mogelijkheden tot in de extremen ontgonnen. Zo dateert George Crumbs *Sonata for Solo Cello* van 1955, de *Ciaccona, Intermezzo e Adagio* van Luigi Dallapiccola werd in 1945 geschreven, de drie *Suites* van Ernest Bloch in 1956 en 1957, de *Solo For Cello* van John Cage stamt uit 1958, *Projection I* en *Intersection IV* van Morton Feldman uit respectievelijk 1950 en 1953. De *Fantasy in quarter-tones* van Aloïs Haba dateert zelfs al van 1924 en de *Sonata*, opus 25 van Paul Hindemith van 1923. Ook Arthur Honegger en Jacques Ibert schreven in de vijftiger jaren van de vorige eeuw werk voor cello solo. André Jolivets *Suite en Concert* dateert van 1965. Een vroeg 20e-eeuws werk is de beroemde *Solo Cello Sonata*, opus 8 van Zoltán Kodály uit 1915. *Pression* van Helmut Lachenmann stamt dan weer uit 1970, de *Sonate* van Györgi Ligeti uit 1948-1953, *Capriccio per Siegfried Palm* van Krzysztof Penderecki uit 1968 en de *Sonata*, opus 46 van Einojuhani Rautavaara uit 1969. *Great* van Wolfgang Rihm dateert van 1972, *Triphon* en *Trilogie* van Giacinto Scelsi dateren van respectievelijk 1956 en 1957. De *Fantasy*, opus 19 van Gunther Schuller is van 1960, de *Due Studi* van Salvatore Sciarinno van 1974 en de *Suite*, opus 76 van Alexander Tcherepnin van 1946. De *Sonata* van Bernd Alois Zimmerman werd in de jaren 1959-1960 geschreven, *Glissées* van Isang Yun in 1970. *Nomos Alpha* van Iannis Xenakis dateert van 1966 en de *Cello Variations I* van Charles Wuorinen van 1970. De drie *Solo Cello Sonates* van Mieczyslav Weinberg stammen uit 1960, 1965 en 1971.

In de eeuwen daarvoor is de muziek voor cello solo eerder zeldzaam. De 19e eeuw

kende wel tal van sonates en allerlei variatiewerken voor cello en piano. Enigszins bekend als studiemateriaal zijn de *12 Caprices voor cello solo* van de Italiaan Carlo Alfredo Piatti (1822-1902). Het vermoedelijk beroemdste werk voor cello solo dateert echter uit de 18e eeuw: de zes suites van J.S. Bach geschreven tussen 1717 en 1723. Daarbij verbleken de *Caprices* van Joseph dall'Abaco (1710-1805). De oudste gekende werken voor cello solo zijn ongetwijfeld de *Partita per il Violone* (in feite de onmiddellijke voorganger van de cello) uit 1620 van de Italiaan Giovanni Battista Vitali, de twee solo's uit 1670 van Guiseppe Colombi, maestro di capella in Modena en de *Ricercari* uit 1689 van de Italiaanse cellovirtuoos Domenico Gabrielli.

— Johan Huys

Voor het leven in beeld

Het komende seizoen laten we je niet alleen horen hoe de natuur klinkt of inspireert, maar we laten het je ook graag zien in verschillende expo's en installaties.

© Peter De Bruyne

© Randall Casaer

Tentoonstelling Aline Héau

vr 11.09.2020 – zo 15.11.2020

Aline Héau is een Franse fotograaf en seizoenskunstenaar van het Concertgebouw in 2020-2021. Haar foto's zijn het resultaat van cyanotypie, een oud, traditioneel procédé, dat ze toepast op glas, van oudsher een fotografisch medium. De bescheiden onderwerpen die tegen de plaat worden gedrukt, onthullen vervolgens de schoonheid van hun vorm en laten een afdruk na in Pruisisch blauw. Elke stap van het proces, van het verzamelen van specimina, de fotosensibilisatie van het glas, tot de afdruk waar het licht doorheen gaat, draagt bij tot de creatie van dit subtiele portret van de natuur. Meer op concertgebouw.be/seizoenskunstenaar

De fabelachtige stad

vanaf vr 11 sep 2020

Wetenschappers trekken aan de alarmbel: de biodiversiteit krimpt aan een steeds sneller tempo. Onze leefomgeving dreigt de komende jaren drastisch te veranderen. Hoe ziet de relatie van de mens tot de natuurlijke omgeving eruit, nu we steeds meer in een stedelijke omgeving wonen? Hoe is de relatie tussen mens en dier in de loop van een eeuw veranderd? Voor *De fabelachtige stad* trekken geluidskunstenaar Ruben Nachtergaele en schrijver Eva De Groot de stad in om uitzonderlijke verbindingen tussen mens en dier vast te leggen in zes audioportretten. Illustrator Randall Casaer vangt de magie daarvan in een reeks bijzondere beelden. concertgebouw.be/fabels-podcasts

In de kijker

VRIJDAG

23 OKT 2020

17.00 & 20.00 Concertzaal

© Fotodesign Emily

Capriola di Gioia Vivaldi. Concerti & aria's

Golvende zee, woelende winden en fluitende vogels boden componisten een ideale spiegel van ons grillige lot. De mens wordt heen en weer geslingerd tussen hoop en vrees, tussen geluk en ondergang. Capriola di Gioia ging grasduinen bij Antonio Vivaldi voor een programma vol contrasten.

ZONDAG

25 OKT 2020

11.00 & 14.00 Concertzaal

Jos van Immerseel Beethovens klavieren #1 & #2

'Het is mijn devies op een goed instrument te spelen of helemaal niet,' aldus Beethoven in 1810. En dus wierp Jos van Immerseel, die dit jaar zijn 75e verjaardag viert, een kritisch oog op de klavierwerken: welk werk ontstond wanneer op welk klavier?

Laat weten wat je van de voorstelling vond op

 ConcertgebouwBrugge
 @concertgebouwbr

info & tickets +32 70 22 12 12 — In&Uit: 't Zand 34, Brugge

concertgebouw.be